

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ РЕВІЗІЇ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Анотация. Розглянуто організаційні та методичні аспекти ревізії розрахунків з оплати праці на підприємстві.

Аннотация. Рассмотрены организационные и методические аспекты ревизии расчетов по оплате труда на предприятии.

Annotation. Organizational and methodological aspects of controlling and auditing payments for work and calculations with personnel of enterprise are considered.

Ключові слова: ревізія, оплата праці, розрахунки з оплати праці.

В Україні в останні роки відбулися кардинальні зміни в багатьох сферах економічної діяльності, зокрема і в контролі за розрахунками з оплати праці. Поряд із цим слід відмітити, що на підприємствах серед існуючих форм контролю саме ревізія продовжує залишатися найбільш розповсюдженою. Окремі аспекти організації та методики ревізії розрахунків з оплати праці на підприємстві знайшли своє відображення в роботах таких вітчизняних вчених, як Божко В. М., Бондаренко О. М., Бутинець Ф. Ф., Вітвіцька Н. В., Дікань Л. В., Усач Б. Ф. та ін. [1 – 8]. Однак більшість науковців дає загальну характеристику організації та методики ревізії, не акцентуючи особливої уваги саме на ревізії розрахунків з оплати праці на підприємстві. Проблема теоретичного обґрунтування організації і методики ревізії розрахунків з оплати праці на підприємстві є сьогодні особливо актуальною ще й з огляду на те, що в останній час значно збільшився обсяг економічних злочинів у цілому та порушень у сфері трудових відносин та оплати праці зокрема.

Метою даного дослідження є теоретичне обґрунтування організації та методики ревізії розрахунків з оплати праці на підприємстві. Відповідно до визначеної мети було поставлено такі завдання: надати визначення поняттю "розрахунки з оплати праці"; дослідити основні етапи ревізії розрахунків з оплати праці; розробити основні напрями вдосконалення ревізії розрахунків з оплати праці на підприємстві.

У процесі дослідження були використані такі методи: аналіз, синтез, узагальнення та систематизація.

Під розрахунками з оплати праці підприємства пропонуються розуміти розрахунки з оплати праці найманих працівників та розрахунки з бюджетом і державними позабюджетними цільовими фондами. До заробітної плати відносять основну заробітну плату, додаткову та інші заохочувальні та компенсаційні виплати. До розрахунків з бюджетом та державними позабюджетними цільовими фондами відносяться розрахунки з нарахувань та утримань ЄСВ, ПДФО.

Основними законодавчо-нормативними актами в Україні, що регулюють розрахунки з оплати праці, є: Кодекс законів про працю України, Закон України "Про оплату праці", Закон України "Про відпустки", Закон України "Про податок з доходів фізичних осіб", Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності", Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття" та ін. [9].

При перевірці розрахунків з персоналом з оплати праці ревізор повинен установити, які форми та системи оплати праці використовуються на підприємстві; чи є внутрішнє положення про оплату праці персоналу та колективний трудовий договір; перевірити списковий склад працівників, прийнятих на роботу з дня зарахування.

Окрім цього, доцільно встановити, хто веде облік розрахунків з персоналом з оплати праці, посаду, освіту, бухгалтерський стаж цієї особи, якими нормативними документами користується бухгалтер цього відділу, його підпорядкування, хто перевіряє якість його роботи.

Після вивчення загальних питань ревізор переходить до вивчення безпосередньо розрахунків з оплати праці. У ході перевірки ревізор вивчає розподіл обов'язків працівників і службовців, їх фактичне завантаження роботою.

Слід звернути увагу на ефективність використання робочого часу. Спочатку зіставляють фактично відпрацьований час із плановим. При цьому уважно перевіряється таблиць обліку відпрацьованого часу. Дані таблиці слід вести за категоріями працівників. Найбільш розповсюдженими порушеннями таблиць обліку є поставлення робочих днів за період тимчасової непрацездатності або за період неявок на роботу без поважних причин.

При проведенні ревізії ревізор має проводити власні спостереження щодо своєчасності приходу працівників на роботу і закінчення робочого дня.

Для здійснення перевірки результатів праці робітників-відрядників перевіряється точність обліку виробітку. Облік виробітку на підприємстві ведеться у рапортах про виробіток, маршрутних листах, відомостях обліку виробітку, нарядах і т. д. У цих документах повинні бути вказані виробіток робітника або бригади і розцінки за одиницю продукції.

При ревізії заробітної плати перевірці також підлягають: допомога у зв'язку тимчасовою непрацездатністю та допомога у зв'язку вагітністю і пологами, а також виплати за виконання державних та громадських обов'язків у робочий час. Спеціальну увагу слід приділити перевірці законності правильності нарахування відпускних

Для того щоб уникнути великої кількості порушень, що мають місце за результатами проведення ревізій щодо розрахунків з оплати праці на підприємствах, необхідно вдосконалювати організацію самих розрахунків з оплати праці, перш за все, в середині підприємства. Це надасть можливість підвищувати продуктивність праці. Також необхідно вдосконалювати систему обліку праці та її оплати в середині підприємства. Для цього слід розробити точний графік документообігу та чітко дотримуватися строків подання до бухгалтерії первинних документів, наведених у ньому; налагодити постійний контроль за правильністю заповнення і своєчасним поданням первинних документів для достовірного нарахування заробітної плати; провести підвищення кваліфікації працівників бухгалтерської та економічної служби.

Наук. керівн. Кривцова Т. О.

Література: 1. Божко В. М. Колективно-договірне регулювання заробітної плати : монографія / В. М. Божко. – Полтава : Полтав. нац. ун-т ім. Ю. Кондратюка, 2005. – 230 с. 2. Бутинець Ф. Ф. Контроль і ревізія. / Бутинець Ф. Ф. – Житомир, 2000. – 356 с. 3. Вітвіцька Н. В. Контроль і ревізія розрахунків з оплати праці. / Вітвіцька Н. В. – К., 2009 – 244 с. 4. Дікань Л. В. Фінансовий контроль: теорія та методологія : монографія / Л. В. Дікань, Ю. О. Голуб, Н. В. Синюгіна. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2009. – 92 с. 5. Егорова С. К. Контроль и ревизия / Егорова С. К. – М. : Финансы и статистика, 2009. – 342 с. 6. Матвієнко О. Л. Інформаційне забезпечення оплати праці [Електронний ресурс] / Матвієнко О. Л., Голишевська А. А. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekpr/2011_48/stati/32.pdf. 7. Пилипенко А. А. Організація обліку і контролю : підручник / Пилипенко А. А., Отенко В. І. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2005. – 424 с. 8. Усач Б. Ф. Контроль і ревізія : підручник / Усач Б. Ф. – К. : Знання, 2007. – 203 с. 9. Про оплату праці : Закон України від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>. 10. Бондаренко О. М. Єдиний соціальний внесок у контексті нарахувань та утримань із заробітної плати [Електронний ресурс] / Бондаренко О. М., Зубченко А. П. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ppei/2011_30/Zubchen.pdf.